Міністерство освіти і науки України

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

Кафедра педагогіки

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач аспірантури та докторантури
_____І. А. Чистякова
«_13_» _вересня_____2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інноваційні компетентності доктора філософії

третій (освітньо-науковий) рівень

галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**

спеціальність **011 Освітні, педагогічні науки**

освітньо-професійна програма **Освітні, педагогічні науки**

мова навчання **українська**

Погоджено науковою радою Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка
«_10_» _вересня_____2021 р.
Голова:
_____Кудріна О. Ю., д.е.н., професор

Суми – 2021

Робоча програма «Інноваційні компетентності доктора філософії» для аспірантів

« 28 » серпня 2021 р. – 14 с.

Розробники:

Огієнко О.І., д.пед.н., професор, професор кафедри педагогіки.

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри педагогіки

Протокол № 1 від «28» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри _____ (Бойченко М.А.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

«28» серпня 2021 р.

Затверджено науковою радою Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка

Протокол № 1 від «10» вересня 2021 р.

Голова наукової ради _____ (Кудріна О.Ю.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

© Огієнко О.І., 2021

© СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2021

Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Освітній ступінь</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Кількість кредитів – 4</td><td rowspan="15">Доктор філософії</td><td colspan="2">Обов’язкова</td></tr>
<tr><td colspan="2">Рік підготовки</td></tr>
<tr><td>2-й</td><td>2-й</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин – 120</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>3-й</td><td>3-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td>16 год.</td><td>4 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>14 год.</td><td>6 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>90 год.</td><td>110 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Консультації:</td></tr>
<tr><td>год.</td><td>год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: екзамен</td></tr>
</table>

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Інноваційні компетентності доктора філософії» є складовою частиною циклу загальної підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня «доктор філософії» та завершальним етапом підготовки здобувачів освіти до професійної педагогічної діяльності в галузі знань 01 Освіта/педагогіка, спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки.

Метою викладання навчальної дисципліни «Інноваційні компетентності доктора філософії» є підготовка висококваліфікованих фахівців, здатних комплексно вирішувати проблеми професійного та дослідницько-інноваційного характеру в галузі вищої освіти та науки; оволодіння ними загальними засадами педагогічної інноватики, змістом та структурою інноваційної педагогічної діяльності, сучасними технологіями навчання; формування готовності до інноваційної професійної діяльності.

Завданнями навчальної дисципліни «Інноваційні компетентності доктора філософії» є:

- розширити уявлення студентів про розвиток інноваційних процесів в освіті та науці;
- збагатити уявлення про сутність інноваційної педагогічної діяльності;
- виробити вміння орієнтуватися у різних видах інноваційної діяльності;
- вивчати, аналізувати та узагальнювати досвід інноваційної педагогічної діяльності у системі освіти та науки;
- формувати вміння застосовувати отримані знання у різних сферах інноваційної діяльності: педагогічний процес, інноваційна поведінка, спілкування, міжособистісні та міжгрупові стосунки в інноваційному освітньому середовищі;
- виробити уміння відбирати та оцінювати педагогічні інновації відповідно до цілей і завдань освітнього процесу, наукової діяльності;
- формувати вміння самостійно розробляти педагогічні інновації відповідно до цілей і завдань науково-дослідної роботи;
- формувати готовність науковців до інноваційної професійної діяльності;
- формувати інноваційну компетентність доктора філософії;
- розвивати аналітичне і критичне мислення та здатність до самовдосконалення.

Відповідно до освітньо-наукової програми «Освітні, педагогічні науки», вивчення дисципліни «Інноваційні компетентності доктора філософії» сприяє формуванню у здобувачів ступеня вищої освіти: доктор філософії (Ph.D) інтегральних, загальних та фахових компетентностей: ІК – здатність розв'язувати значущі проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності з освітніх, педагогічних наук, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики, критичний аналіз, оцінку і синтез нових та комплексних ідей; ЗК 1 – здатність до формування системного наукового світогляду, оволодіння загальнонауковими компетентностями та розвитку культурного кругозору; ЗК 2 – здатність до абстрактного мислення, аналізу

та синтезу; пошуку, обробки й критичного аналізу інформації з різних джерел; ЗК 3 – володіння креативним способом мислення, здатністю до критичного аналізу й оцінки сучасних педагогічних явищ, комплексних та інноваційних проблем, генерування нових ідей під час вирішення практичних завдань наукової та/або професійної діяльності; ЗК 4 – здатність проводити наукові дослідження в сфері загальної педагогіки, історії педагогіки та порівняльної педагогіки на відповідному рівні із застосуванням інноваційних інформаційних технологій; ЗК 5 – володіння сучасними засобами інформаційних і комп'ютерних технологій для розв'язання науково-освітніх завдань у професійній та інноваційній діяльності; ЗК 6 – здатність презентувати результати власного наукового дослідження на всіх рівнях українською та англійської мовою; ЗК 8 – здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у галузі освітніх, педагогічних наук у наукових установах/закладах вищої освіти на засадах міждисциплінарності та інклюзивності; ЗК 9 – здатність навчатися впродовж життя в контексті неперервної фахової підготовки, підвищувати свій інтелектуальний та культурний рівень і оволодівати сучасними знаннями; ЗК 10 – здатність дотримуватися етичних принципів та норм корпоративної культури у професійній діяльності; ФК 1 – здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в галузі загальної педагогіки, історії педагогіки та порівняльної педагогіки; ФК 2 – комунікативна спроможність у сферах професійного та ситуативного спілкування в усній і письмовій формах, практичного володіння іноземною (англійською) мовою в різних видах мовленнєвої діяльності; ФК 3 – розуміння практичного застосування сучасних концептуальних положень та ідей у галузі загальної педагогіки, історії педагогіки та порівняльної педагогіки в навчально-науковій та науково-дослідницькій діяльності; ФК 4 – володіння загальними, інтегральними, фаховими компетентностями з методології наукових досліджень у галузі загальної педагогіки, історії педагогіки та порівняльної педагогіки; ФК 8 – здатність ініціювати, розробляти й упроваджувати інноваційні проєкти в галузі загальної педагогіки, історії педагогіки та порівняльної педагогіки; ФК 9 – здатність дотримуватися етики наукових досліджень та принципів академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності; ФК 10 – здатність до апробації результатів наукового дослідження, їх поширення й упровадження в освітню практику.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни «Інноваційні компетентності доктора філософії» базується на засадах інтеграції теоретичних та практичних знань із дисциплін, що вивчалися на першому (бакалаврському), другому (магістерському) третьому (перший курс) рівнях вищої освіти, як-от: «Педагогіка», «Порівняльна педагогіка», «Актуальні питання інноваційного розвитку освіти», «Педагогіка вищої школи», «Філософія освіти» та ін.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті опрацювання аспірантами змісту навчальної дисципліни забезпечується досягнення таких програмних результатів:

Знання та розуміння	**ПРН 1** **ПРН 2** **ПРН 5**	**ПРН 2.** Здатність до обґрунтування нового знання в контексті потреб педагогічної освіти в межах філософського, загальнонаукового і конкретно наукового рівнів методології дослідження. **ПРН 5.** Знання в галузі професійної та наукової етики і готовність до її дотримання
Застосування знань та розумінь	**ПРН 8** **ПРН 9** **ПРН 10** **ПРН 11** **ПРН 12** **ПРН 13**	**ПРН 8.** Здатність до управління науковими проектами та/або складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєструвати права інтелектуальної власності. **ПРН 9.** Здатність застосовувати адекватні методи дослідження в ході виконання дисертаційної роботи. **ПРН 10.** Здатність оцінювати можливості застосування та ризики упровадження досягнень історико-педагогічної спадщини/прогресивного зарубіжного досвіду в сучасному вітчизняному освітньому просторі. **ПРН 11.** Здатність оволодівати та демонструвати на високому рівні професійні мовно-комунікативні вміння українською та англійською мовами у процесі презентації матеріалів та результатів наукового дослідження у вигляді наукових статей, доповідей, мультимедійних презентацій відповідно до вимог стандартів міждисциплінарного та/або міжнародного професійного співтовариства. **ПРН 12.** Здатність моделювати зв'язні наукові тексти різних жанрів (створювати глосарії ключових термінів; готувати наукові статті, тези, доповіді, повідомлення, виступи, наукові звіти, посібники) згідно з вимогами наукового стилю, у тому числі з використанням

		інформаційних технологій. **ПРН 13.** Здатність вирішувати проблеми дослідницької, викладацької діяльності шляхом використання можливостей Інтернет-ресурсів, інформаційно-комунікаційних технологій.
Формування суджень	**ПРН 18** **ПРН 19**	**ПРН 18.** Уміння та навички публічно представляти, захищати результати дисертаційного дослідження, обговорювати їх і дискутувати з науково-професійною спільнотою; використовувати сучасні засоби для візуалізації презентації результатів дисертаційного дослідження. **ПРН 19.** Уміння реалізовувати стратегії дослідницького самовдосконалення та обирати засоби особистісно-професійного саморозвитку

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	Студент глибоко й впевнено засвоїв весь матеріал, послідовно, логічно вірно його відтворює. Може пов'язати теоретичні та практичні сторони дисципліни, вільно відповідає на нестандартні запитання, показує знання монографічного матеріалу з питання, вірно обґрунтовує наукові поняття, володіє навичками виконання практичних завдань, виявляє вміння самостійно узагальнювати матеріал, не допускає при цьому помилки
82 – 89	Студент знає програмний матеріал, не допускає суттєвих недоліків у відповіді, може вірно використовувати теоретичні положення й володіє навичками при виконанні практичних завдань
74 – 81	
64 – 73	Студент засвоїв лише основний матеріал, але погано орієнтується в окремих положеннях, припускається помилок або неточностей у формулюваннях, порушує логіку та послідовність у викладенні програмного матеріалу та має складнощі при виконанні практичних завдань
60 – 63	
35 – 59	Студент не володіє знаннями щодо значної частини програмного матеріалу, припускається суттєвих помилок, з великими труднощами виконує практичну роботу
1 – 34	

Розподіл балів

Поточний контроль									Контроль самостійної роботи	Підсумковий контроль	Сума балів
Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3				Разом			
Т 1.1.	Т 1.2	Т 2.1.	Т 2.2	Т 3.1.	Т 3.2.	Т. 3.3.	Т. 3.4.				
6	6	6	6	6	5	5	5	45	30	25	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90-100	**A**	**відмінно**
82-89	**B**	**добре**
74-81	**C**	
64-73	**D**	**задовільно**
60-63	**E**	
35-59	**FX**	**незадовільно з можливістю повторного складання**
1-34	**F**	**незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни**

5. Засоби діагностики результатів навчання

Екзамен, тести, проєкти, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та наукових досліджень.

6. Програма навчальної дисципліни

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Інноваційні виміри сучасної освіти і науки

Тема 1.1. **Інноваційність як ознака сучасної науки і освіти**

Інноваційність в освіті та науки як феномен сталого розвитку. Міждисциплінарність поняття «інновація». Інноваційний процес як спрямованість на якісні зміни у розвитку явищ проходження послідовних фаз, що відбувається закономірним порядком. Сучасні тенденції розвитку вищої освіти в Україні та світі (глобалізація вищої освіти, інтеграційні процеси у вищій освіті, інтернаціоналізація вищої освіти, дигіталізація вищої

освіти, забезпечення якості вищої освіти. Закон України «Про інноваційну діяльність». Інновацій у вищій освіті.

Тема 1.2. Педагогічна інноватика як галузь наукового знання

Передумови виникнення та розвитку педагогічної інноватики. Педагогічна інноватика як нова галузь наукового знання, що вивчає проблеми теорії і практики інноваційних процесів в освіті. об'єкт, предмет, завдання педагогічної інноватики. Теоретико-методологічні основи, понятєво-термінологічний апарат педагогічної інноватики. Структура педагогічної інноватики: педагогічна неологія, педагогічна дифузіологія, педагогічна праксеологія. Класифікація освітніх інновацій. Структурна характеристика освітніх інновацій.

Змістовий модуль 2. Інноваційний потенціал компетентнісного підходу у докторській освіті

Тема 2.1. Підготовка докторів філософії у світовій освітній системі

Передумови становлення докторської освіти. Місце докторської підготовки у Міжнародній стандартній класифікації освіти. Роль та значення докторської підготовки у розвинених країнах світу. Докторська підготовка в структурі європейської вищої освіти. Принципи інноваційної докторантури в рамках Європейського дослідницького простору. Моделі організації підготовки докторів філософії у розвинених країнах (одноетапна, двоетапна з габілітацією; американська, європейська). Досвід організації докторської освіти у зарубіжних країнах (США, Канада, країни ЄС та ін.). Генеза третього рівня вищої освіти в Україні.

Тема 2.2. Компетентнісний підхід як основа підготовки майбутніх докторів філософії до дослідницько-інноваційної діяльності

Етапи становлення та чинники реалізації компетентнісного підходу у вищій освіті. Поняття «компетенція» і «компетентність». Європейський вимір визначення компетентності. Розвиток компетентнісного підходу: стратегічні орієнтири у докторській освіті. Компетентнісний підхід у побудові освітніх програм. Реалізація компетентнісного підходу в підготовці майбутніх докторів філософії до дослідницько-інноваційної діяльності. Особливості дослідницько-інноваційної діяльності докторів філософії. Готовності до дослідницько-інноваційної діяльності як важлива компонента підготовки докторів філософії.

Змістовий модуль 3. Інноваційна компетентність як цільовий імператив у підготовці докторів філософії

Тема 3.1. Інноваційна компетентність доктора філософії у структурі науково-педагогічної діяльності

Інноваційна компетентність фахівця: визначення, сутність. Взаємозв'язок між інноваційною компетентністю, інноваційністю людини, інноваційним потенціалом, інноваційною діяльністю та інноваційним освітнім середовищем. Поняття «інноваційна компетентність», «інноваційна людина», «інноваційний потенціал», «інноваційна діяльність», «інноваційне

освітнє середовище». Інноваційні професійні компетентності в умовах суспільства знань (за проектами OECD). Інноваційна компетентність доктора філософії як особистісна спрямованість на освоєння нового; готовність до змін у науковій діяльності, змін у стилі мислення; усвідомлення соціальної значимості інновацій; ефективність способів реалізації системи знань, умінь, навичок на усіх етапах інноваційного процесу; здатність до творчого пошуку у процесі наукових досліджень.

Тема 3.2. Структурно-змістові характеристики інноваційної компетентності доктора філософії

Підходи до розгляду змісту та структури інноваційної компетентності доктора філософії (функціональний, особистісний, культурологічний, віртуальний). Структурно-концептуальна модель інноваційної компетентності доктора філософії (мотиваційно-цільовий, змістовно-організаційний, дослідницько-рефлексивний (результативний) компоненти). Інноваційні підходи до конструювання курикулуму підготовки докторів філософії у контексті формування інноваційної компетентності (критичний аналіз, оцінка і синтез нових та складних ідей; розроблення та реалізація проектів, включаючи власні дослідження, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язання значущих соціальних, наукових, культурних, етичних та інших проблем). Освітньо-наукова програма підготовки доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки: структура, зміст, особливості.

Тема 3.3. Формування інноваційної компетентності доктора філософії

Доктор філософії як суб'єкт інновацій. Система формування інноваційної компетентності доктора філософії (структурний, функціональний, технологічний, результативний рівні). Поняття «технологія», «освітня технологія», «педагогічна технологія». Структура педагогічної технології (концептуальна основа, змістова і процесуальна частина). Критерії педагогічної технології (концептуальність, системність, керованість, ефективність, відтворюваність). Ознаки технологічного підходу. Модель технологічного підходу в освіті. Технологічний підхід як засіб формування інноваційної компетентності доктора філософії. Педагогічні умови формування інноваційної компетентності доктора філософії в процесі навчання (інноваційний потенціал навчального закладу, інноваційне середовище, інноваційна культура викладача, включення до інноваційної діяльності та інноваційного навчання, сформованість готовності до інноваційної діяльності).

Тема 3.4. Інноваційна компетентність доктора філософії та його готовність до інноваційної діяльності

Готовність доктора філософії до інноваційної діяльності: сутність, рівні, показники. Особливості побудови моделей формування готовності до інноваційної діяльності доктора філософії. Структура готовності до інноваційної науково-педагогічної діяльності. Технологізованість у

формуванні інноваційної компетентності докторів філософії щодо розробки та готовності використання інноваційних педагогічних технологій. Модель інноваційного навчання. Ознаки інноваційної педагогічної технології. Інноваційні технології у формуванні інноваційної компетентності майбутнього доктора філософії (інтерактивні, проектні, дослідницькі, дистанційні та ін.)

7. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост. робота
Змістовий модуль 1. Інноваційні виміри сучасної освіти і науки												
Тема 1.1. Інноваційність як ознака сучасної науки і освіти	14	2				12	14	1				13
Тема 1.2. Педагогічна інноватика як галузь наукового знання	14	2	2			10	14	1				13
Змістовий модуль 2. Інноваційний потенціал компетентнісного підходу у докторській освіті												
Тема 2.1. Підготовка докторів філософії у світовій освітній системі	16	2	2			12	16		1			15
Тема 2.2. Компетентнісний підхід як основа підготовки майбутніх докторів філософії до дослідницько-інноваційної діяльності	16	2	2			12	16	1	1			14
Змістовий модуль 3. Інноваційна компетентність як цільовий імператив у підготовці докторів філософії												
Тема 3.1. Інноваційна компетентність доктора філософії у структурі науково-педагогічної	14	2	2			10	14		1			13

діяльності												
Тема 3.2. Структурно-змістові характеристики інноваційної компетентності доктора філософії	14	2	2			10	14		1			13
Тема 2.3. Формування інноваційної компетентності доктора філософії	16	2	2			12	14		1			13
Тема 2.4. Інноваційна компетентність доктора філософії та його готовність до інноваційної діяльності	16	2	2			12	16	1	1			14
Усього годин	**120**	**16**	**14**			**90**		**4**	**6**			**110**

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Інноваційність як ознака сучасної науки і освіти	2	1
2	Педагогічна інноватика як галузь наукового знання	2	1
3	Підготовка докторів філософії у світовій освітній системі	2	1
4	Компетентнісний підхід як основа підготовки майбутніх докторів філософії до дослідницько-інноваційної діяльності	2	
5	Інноваційна компетентність доктора філософії у структурі науково-педагогічної діяльності	2	
6	Структурно-змістові характеристики інноваційної компетентності доктора філософії	2	
7	Формування інноваційної компетентності доктора філософії	2	
8	Інноваційна компетентність доктора філософії та його готовність до інноваційної діяльності	2	1
	Разом	16	4

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Сутність та структура педагогічної інноватики	2	
2	Становлення та розвиток докторської підготовки в умовах реформування вищої освіти	2	1
3	Компетентнісний підхід у вищій освіті та дослідницько-інноваційна діяльності докторів філософії	2	1
4	Формування інноваційної компетентності майбутнього доктора філософії	2	1
5	Готовність до інноваційної діяльності майбутнього доктора філософії	2	1
6	Інноваційні педагогічні технології у формуванні інноваційної компетентності майбутнього доктора філософії	2	1
7	Інноваційна компетентність доктора філософії: теорія і практика	2	1
Разом		14	

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
	Змістовий модуль 1. Інноваційні виміри сучасної освіти і науки		
1	Інноваційність як ознака сучасної науки і освіти	6	7
	Інноваційні тенденції розвитку вищої освіти	6	7
2	Педагогічна інноватика як галузь наукового знання	5	6
3	Сутність та структура педагогічної інноватики	5	7
	Змістовий модуль 2. Інноваційний потенціал компетентнісного підходу у докторській освіті		
4	Підготовка докторів філософії у світовій освітній системі	6	7
5	Становлення та розвиток докторської підготовки в умовах реформування вищої освіти	6	7
6	Компетентнісний підхід як основа підготовки майбутніх докторів філософії до дослідницько-інноваційної діяльності	6	7
	Особливості дослідницько-інноваційної діяльності докторів філософії	6	7
	Змістовий модуль 3. Інноваційна компетентність як цільовий імператив у підготовці докторів філософії		

7	Інноваційна компетентність доктора філософії у структурі науково-педагогічної діяльності	5	6
	Взаємозв'язок між інноваційною компетентністю, інноваційністю людини, інноваційним потенціалом, інноваційною діяльністю та інноваційним освітнім середовищем.	5	7
8	Структурно-змістові характеристики інноваційної компетентності доктора філософії	5	7
	Освітньо-наукова програма підготовки доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки: структура, зміст, особливості.	5	7
9	Формування інноваційної компетентності доктора філософії	6	7
10	Готовність до інноваційної діяльності майбутнього доктора філософії	6	7
11	Інноваційні педагогічні технології у формуванні інноваційної компетентності майбутнього доктора філософії	6	7
12	Інноваційна компетентність доктора філософії та його готовність до інноваційної діяльності	6	7
	Разом	90	110

5. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Коновальчук, І. І. (2014). *Теорія і технологія реалізації інновацій у загальноосвітніх навчальних закладах*. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка.
2. Меняйло, В. І. (2020). *Підготовка майбутніх докторів філософії до дослідницько-інноваційної діяльності: теоретико-методичні аспекти*. Херсон: Видавничий дім «Гельветика».
3. Єфремова, Г.Л. (Ред.) (2021). *Інноваційні технології в сучасному освітньому просторі*. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка.
4. Огієнко, О.І. (Ред.). (2016). *Формування готовності майбутніх вчителів до інноваційної діяльності: теорія і практика*. К.: ІПООД НАПН України
5. Огієнко, О.І. (Ред.). (2016). *Інноваційні педагогічні технології*. К.: ІПООД НАПН України
6. Прокопенко, І. Ф. (2018). *Педагогічні технології в підготовці вчителів*. Харків: ХНПУ.
7. Сбруєва, А.А. (Ред.). (2021). *Теорії та технології інноваційного розвитку професійної підготовки майбутнього вчителя в контексті концепції «Нова українська школа*. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка.
8. Саух, П.Ю. (2017). *Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи*. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка.

9. Таланова, Ж. В. (2015). *Докторська підготовка у світі та Україні.* К. : Міленіум.
10. Харченко, С.Я. (Ред.). (2019). *Інновації педагогічної освіти в умовах викликів сьогодення*. К. : Талком.

Допоміжна

1. Аніщенко, О. В. (2014). Технології особистісного і професійного розвитку у контексті формування інноваційного потенціалу особистості. *Освіта дорослих : теорія, досвід, перспективи*, 2 (9), 24–29.
2. Гаврилова, Л. (2019). *Професіоналізм педагога в умовах освітніх інновацій.* Hameln : InterGING.
3. Дичківська, І.М. (2015). *Інноваційні педагогічні технології*: підручник. 3-е вид., доповн. Київ: Академвидав.
4. Євдокімова, О. О. (2017). Інноваційна компетентність як професійно важлива риса сучасного фахівця. *Право і безпека*, 2 (65), 146–152.
5. Дубасенюк, О.А. (Ред.) (2014). *Інновації в освіті : інтеграція науки і практики* : зб. наук.-метод. праць. Житомир : ФОП Левковець.
6. Захарченко, В.М., Кремень, В.Г. (ред.), Луговий, В.І., Рашкевич, Ю.М., Таланова, Ж.В. (2014). *Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації*. К.: ДП «НВЦ «Пріоритети».
7. Козак, Л. В. (2014). *Підготовка майбутніх викладачів дошкільної педагогіки і психології до інноваційної професійної діяльності*. К.: ТОВ «Видавниче підприємство «ЕДЕЛЬВЕЙС».
8. Коломієць, С.С., Синекоп, О.С. (2014). Концепція створення освітньо-наукової програми підготовки за освітньо-науковим рівнем – доктор філософії (PhD). *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*, 3-4, 5-11.
9. Коновальчук, І. І. (2012). Інноваційне мислення педагога. *Нові технології навчання*, 71, 104–110.
10. Коновальчук, І. І.(2014). Інноваційне середовище як засіб розвитку інноваційної компетентності педагогів загальноосвітніх навчальних закладів. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*, 4 (76), 62–66.
11. Кремень, В. (2013). Методологічно і науково забезпечувати розвиток інноваційної освіти. *Директор школи, ліцею, гімназії, 2,* 4 – 14.
12. Кремень, В. Г. (Ред.) (2014). *Національний освітній глосарій: вища освіта.* Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди».
13. Куліненко , Л. (2021). Педагогічна інноватика і сучасна реформа школи: праксеологічний вимір. *Збірник наукових праць ΛΌГОΣ*, 3, 17-23.
14. Линьова, І. (2016). *Підготовка та розвиток молодих дослідників в університеті на основі парадигми лідерства.* Київ : ДП «НВЦ «Пріоритети».

15. Ольшевський, Ю. В. (2016). Організаційний та змістовий аспекти порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії. *Наука і оборона*, 4, 36–41.
16. Огієнко, О.І. (Ред.). (2016). *Інноваційна діяльність вчителя: термінологічний словник.* К. ІПООД НАПН України.
17. Осова, О. О. (2017). *Теоретико-методичні засади реалізації інноваційних технологій навчання іноземних мов у вищих педагогічних навчальних закладах*. Харків : Вид. Рожко С. Г.
18. Пашута М.Т. (2005) *Інновації: понятійно-термінологічний апарат, економічна сутність та шляхи стимулювання*. К.: Центр навчальної літератури.
19. *Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти:* матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Запоріжжя, 5-6 жовтня 2017 р.). Запоріжжя: Запорізький національний університет.
20. Пономарьов, О. С. (2010). Формування кадрів для інноваційного розвитку як стратегічна мета вищої школи. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*, (5), 105–108.
21. Пушкарьова, Т. О., Топузов, О. М. (2019). *Інтегративно-діяльнісна педагогіка:* монографія. Київ : Педагогічна думка.
22. Регейло, І.Ю. (2014). *Підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації України у XX – на початку XXI століття* : монографія. Київ : Освіта України.
23. Романова, Г.М., Лузан, П.Г., Манько, В.М., Нестерова, Л.В. (2014). *Теорія і практика впровадження інноваційних технологій навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників*. К.: *ТОВ "НВП Поліграфсервіс"*.
24. Сбруєва, А.А., Бойченко, М.А. (2021). Реформи докторської підготовки у Європейському просторі вищої освіти: чинники, етапи та перспективи Зальцбурзького процесу. В А. А. Сбруєва та М.А. Бойченко, *Теорії та технології інноваційного розвитку професійної підготовки майбутнього вчителя в контексті концепції «Нова українська школа»*. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка.
25. Сбруєва, А.А. (Ред.). (2015). *Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти.* Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка.
26. Сисоєва, С. О. (2014). *Творчий розвиток фахівців в умовах магістратури*. К.: ТОВ «Видавниче підприємство «ЕДЕЛЬВЕЙС».
27. Сисоєва, С. О. (2012). *Інтерактивні технології навчання дорослих*. Київ : ВД «ЕКМО».
28. Сидорчук, Н.Г. (2015). Порівняльний аналіз понять «компетенція» та «компетентність» як складних психолого-педагогічних феноменів. *Проблеми освіти*: Спецвипуск, 78–81
29. Сисоєва, С. О. (2016). *Розвиток дослідницької компетентності викладачів вищої школи:* навчальний посібник. К.: ТОВ «Видавниче підприємство «ЕДЕЛЬ-ВЕЙС».

30. Стрельніков В. Ю., Брітченко І. Г. (2013). *Сучасні технології навчання у вищій школі* : модульний посібник для слухачів авторських курсів підвищення кваліфікації викладачів МІПК ПУЕТ. Полтава : ПУЕТ.
31. Таланова, Ж. В. (2009). Реалізація компетентнісного підходу в докторській підготовці: європейський досвід. *Педагогіка і психологія*, 3 (64), 90–98.
32. Фаст, О.Л. (2021). Тенденції інноваційного розвитку докторської освіти в європейському просторі вищої освіти. *Педагогічні науки*, 92, 96-102.
33. Химинець, В. (2009) *Інноваційна освітня діяльність*. Тернопіль: Мандрівець
34. Шпонтак, І. М. (2011). Інноваційна компетентність педагога. *Безпека життєдіяльності*, 3, 21–24.
35. Ярошенко, О. (2018). Теоретичні основи розвитку дослідницької компетентності науково-педагогічних працівників в умовах інтеграції вищої освіти і науки. *Університети і лідерство,* 1(5), 26–36.
36. Яструбова, В. (2016) Метрологічні засади інноваційної моделі закладу освіти XXI століття . *Рідна школа,* 2 – 3, 26 – 31.

Електронні інформаційні ресурси

1. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського. Режим доступу: http://www.dnpb.gov.ua
2. Державна науково-технічна бібліотека України. Режим доступу: http://gntb.gov.ua
3. Європейська асоціація дослідників освіти (European Educational Research Association - EERA). Режим доступу: https://eera-ecer.de/
4. Єдине освітнє інформаційне вікно України. Режим доступу: http://www.osvita.com
5. Законодавство України. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws.
6. Інформаційний портал «Знання». Режим доступу: http://znannya.info
7. Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника. Режим доступу: http://www.lsl.lviv.ua
8. Міністерство освіти і науки України. Режим доступу: http://mon.gov.ua
9. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua
10. Національна парламентська бібліотека України. Режим доступу: http://www.nplu.org
11. Освіта України. Режим доступу: http://osvita-ukrainy.com.ua
12. Освіта.UA. Режим доступу: http://osvita.ua
13. Портал сучасних педагогічних ресурсів. Режим доступу: http://www.intellect-invest.org.ua
14. Українська асоціація дослідників освіти (УАДО). Режим доступу: https://www.uera.org.ua/uk/
15. Український інститут науково-технічної і економічної інформації. Режим доступу : http://www.uintei.kiev.ua.